

Innhold

Kapittel I

Innledning	11
1 Hvordan bruke boken	11
2 Oversikt over arbeidsretten	11

Kapittel II

Arbeidsavtalen	14
1 Den individuelle arbeidsavtalen	14
1.1 Stiftelse	14
1.2 Annonsering	15
1.3 Innhenting av opplysninger	16
1.4 Utvelgelse	17
1.5 Formkrav	18
2 Nærmere om arbeidsavtalen	19
2.1 Arbeidets omfang	19
2.2 Stillingsinstruks	20
2.3 Tiltredelse	20
2.4 Prøvetid	20
2.5 Oppsigelsestid	21
2.6 Pensjonsalder/aldersgrense	21
2.7 Lønn, arbeidstid, ferie	21
2.8 Konkurransbegrensende klausuler	22
2.9 Taushetsplikt	23
2.10 Taushet om bedriftsanliggender	24
2.11 Midlertidige kontrakter/korttidskontrakter	24
3 Den kollektive arbeidsavtalen	27

Kapittel III

Arbeidsmiljøet	31
1 Generelle krav til arbeidsmiljøet	31
1.1 Fullt forsvarlig arbeidsmiljø	31
1.2 Tilretteleggelse av arbeidet	31
1.3 Særlig om det psykososiale arbeidsmiljøet	32
1.4 Det fysiske arbeidsmiljøet, nærmere om tilretteleggingsplikten med mer	33
1.5 Registrering av skader/sykdom	34
2 Internkontroll	34
3 Den organiserte verne- og helsetjeneste	36
3.1 Hovedansvaret ligger hos arbeidsgiver	36
3.2 Verneombud	36
3.3 Arbeidsmiljøutvalg (AMU)	37
3.4 Bedriftshelsetjeneste	38

Kapittel IV

Arbeidstid	39
1 Hva er arbeidstid?	39
2 Arbeidstidens lengde	39
3 Rett til redusert arbeidstid	40
4 Arbeidstidens plassering	40
4.1 Nattarbeid	40
4.2 Søndagsarbeid	41
4.3 Overtid	41
5 Deltidsansatte	42

Kapittel V

Likebehandling i arbeidslivet	43
1 Innledning	43
2 Likebehandling under hele arbeidsforholdets forløp	43
3 Diskrimineringsgrunnene	43
4 Hvilke handlinger er ulovlige?	44
5 Arbeidsgivers opplysningsplikt - bevisbyrde	45
6 Virkninger av forskjellsbehandling	45

Kapittel VI

Varsling 46

1 Hva er varsling? 46

2 Interne rutiner for varsling 46

3 Når kan det varsles – kritikkverdige forhold 46

4 Hvordan skal det varsles 47

5 Beskyttelse mot gjengjeldelse 47

Kapittel VII

Lønn 48

1 Lønnssystemer 48

 1.1 Tidslønn og prestasjonslønn 48

2 Lønnsplikt etter arbeidsmiljøloven 49

3 Lønnsutbetaling etter arbeidsmiljøloven 49

 3.1 Trekk i lønn 49

Kapittel VIII

Sykefravær, sykelønn, permisjoner 52

1 Arbeidstakers sykefravær 52

 1.1 Arbeidsgiverperioden = 16 kalenderdager 52

 1.2 Egenmelding 53

 1.3 Legeerklæring – arbeidsmulighet ved sykdom 53

 1.4 Ankenemnda for sykepenger 54

 1.5 Tilbakedatert legeerklæring 54

 1.6 Oppfølging av sykmeldte 54

2 Fravær ved barns og barnepassers sykdom 55

 2.1 Permisjon 55

 2.2 Omsorgspenger 56

 2.3 Kronisk sykt eller funksjonshemmet barn 56

3 Svangerskapspermisjon og fødselspermisjon 57

 3.1 Permisjon 57

 3.2 Foreldrepenger 57

4 Andre former for permisjon 57

 4.1 Adopsjon 57

 4.2 Delvis permisjon 58

 4.3 Ammefri 58

 4.4 Rett til fri ved utøvelse av offentlig verv 58

 4.5 Arbeidstakernes tillitsvalgte 59

 4.6 Velferdspermisjon 59

Kapittel IX

Ferie	61
1 Ferielovens formål og virkeområde	61
2 Kalenderår	61
3 Rett til ferie	61
4 Feriens plassering	62
5 Skift- og turnusarbeidere	62
6 Sykdom i ferien	62
7 Omsorgspermisjon	62
8 Prosentsats	62
9 Opptjening/ulønnet fravær	63
10 Utbetaling	63
11 Brudd på ferielovens regler	63

Kapittel X

Rasjonalisering - oppsigelse -avskjed	64
1 Rasjonalisering	64
1.1 Hovedpunkter ved rasjonalisering	64
1.2 Rasjonaliserings/driftsinnskrenkning i henhold til aml. § 15-7	64
1.3 Permittering	74
1.4 Hel/delvis overdragelse av virksomhet som rasjonaliseringstiltak	77
1.5 Fusjon	79
1.6 Fortrinnsrett til ny tilsetning	80
1.7 Førtidspensjonering	81
1.8 Outsourcing	81
2 Oppsigelse av andre årsaker enn rasjonalisering	81
2.1 Arbeidsgivers forhold	82
2.2 Arbeidstakers forhold	82
2.3 Formkrav - krav til oppsigelsens innhold og form	89
2.4 Oppsigelsesfristen	90
2.5 Arbeidstakerens rett til å kreve forhandlinger mv.	91
2.6 Arbeidstakerens rett til å stå i stillingen	92
2.7 Øverste leders stillingsvern	94
2.8 Sluttattest	94
3 Avskjed	94

Kapittel XI

Bedriftslederansvaret 96

1 Generelt om ansvaret 96

2 Begrepet bedriftsledelse 96

3 Straffansvaret – straff etter spesiallovgivningen 97

4 Ledelsens ansvar for et forsvarlig arbeidsmiljø 97

 4.1 Bestemmelser om arbeidsmiljøet i aml. kapittel 3 og 4 97

5 Foretaksstraff 98

6 Erstatningsansvaret 99

Kapittel XII

Yrkesskade 101

1 Plikt til å tegne yrkesskedeforsikring 101

2 Skadesituasjon 101

 2.1 På arbeidsstedet 101

 2.2 I arbeidstiden 101

 2.3 I arbeid 102

3 Skadens art, nærmere om yrkesskaden 102

4 Arbeidsgiver/arbeidstaker 102

 4.1 Begrepet arbeidsgiver 102

 4.2 Begrepet arbeidstaker 103

5 Yrkesskedeforsikringen 103

 5.1 Ingen krav til skyld 103

 5.2 Personlig ansvar (regress) 103

 5.3 Hvilke tap dekkes? 104

 5.4 Medvirkning 104

 5.5 Foreldelse 104

Kapittel XIII

Aktuelle lover og forskrifter 105